

Павло Мірошниченко ,

канд. фіол. наук УДК: 316.77:654.19:81'271.12:81'272 (=161.2)

ЗВУКОВИЙ ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОГО РАДІОМОВЛЕННЯ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ МОВНОЇ СИТУАЦІЇ В КРАЇНІ

У статті досліджено актуальну наукову проблему – репрезентацію мовної ситуації в Україні за допомогою звукового образу радіомовлення. Основні заування: встановити мовні вподобання слухачів та ступінь їх задоволення сучасним радіо; визначити особливості сприйняття масовою аудиторією мовного компонента звукового образу радіомовлення.

У статті проінтерпретовано результати онлайн-опитування, яке провів автор в соціальній мережі Facebook.

З'ясовано, що слухачі активно сприймають звуковий образ радіомовлення, особливо його мовний компонент. У мовленні радіоведучих переважну більшість респондентів дратують суржик та слабке володіння українською мовою, висловлене у формулюванні «труднощі при доборі слів».

Ключові слова: радіомовлення, звуковий образ, мовна ситуація, літературна мова, аудиторія, опитування.

Вступ. Проблеми мовної культури та компетенції журналістів, зокрема радіомовлення, їхнього впливу на процес розвитку мовної особистості споживача інформації, відображення мовної ситуації в країні через функціонування мови в медіа-сфері не втрачають актуальності. Мовознавці (С. Єрмоленко [1], Л. Масенко [2], А. Капелюшний, О. Пономарів [3], О. Сербенська [4; 5], Н. Шумарова [6] та ін.) досліджують ці питання, застосовуючи не тільки власне лінгвістичний методологічний інструментарій, а й міждисциплінарні підходи, характеризуючи стан проблеми, виявляючи її причини, прогнозуючи наслідки.

Традиційно значний інтерес до мови та мовлення радіожурналіста виявляють у власних студіях В. Лизанчук, Ю. Єлісовенко, М. Нагорняк та ін. Важливе значення слова не тільки як виражального засобу радіомовлення, а й генератора потужних когнітивних процесів підкреслюється в роботах О. Гояна [1], Ю. Любченко [2], П. Мірошниченка та ін. Отже, до сфери наукових інтересів вчених входить питання мовної культури журналістів, авторів і ведучих радіопрограм, однак системного й систематичного вивчення цієї проблеми бракує сучасним дослідженням медіа.

Досі не здійснено до вичерпного наукового аналізу звукового образу радіомовлення, що віддзеркалює мовну ситуацію в країні. Мовна культура та компетенція радіожурналіста відображає рівень розвитку радіомовлення та суспільства загалом. Слово ведучого радіоєфіру

закріплює в масовій свідомості мовну норму, стилюві й інтонаційні особливості висловлювання, вплив якого потужний в Україні, де питання реформування літературної мови й досі на часі. Слухач і по сьогодні має певний пістет до радіомовлення як ретранслятора мовної норми, тобто довіряє й дослухається до озвученого журналістом слова. На ґрунті цієї довіри та поваги, попри зовсім не лідерську позицію радіомовлення серед інших ЗМК у галузі інформування аудиторії, вироблено цілу науку стереотипів і настанов, що обумовлюють як сприйняття, так і ставлення споживачів до слова на радіо, звукового образу загалом, впливають на його комунікативну ефективність. Таким чином, дослідження звукового образу українського радіомовлення як репрезентанта мової ситуації в країні варто вважати актуальним і науково доцільним.

Мета цієї наукової розвідки полягає у встановленні співвідношення між звуковим образом сучасного українського радіомовлення та мовою ситуацією в країні. Основні завдання можна сформулювати таким чином:

1. Виявити рівень довіри масової аудиторії до радіомовлення;
2. Встановити мовні вподобання слухачів та ступінь їх задоволення сучасним радіо;
3. Визначити особливості сприйняття масовою аудиторією мовного компонента звукового образу радіомовлення;
4. Проінтерпретувати дані щодо етнічної самоідентифікації респондентів та порівняти з їхніми мовними вподобаннями.

Методи дослідження. Для реалізації задекларованої мети та виконання завдань з 20 по 28 березня 2015 р. було проведено онлайн-опитування через соціальну мережу Facebook. Анкета містила 45 запитань різного типу, що дають змогу респондентові дати вичерпну відповідь, а дослідникові – зробити більш-менш об'єктивні висновки. Вибірка стихійна. Загалом в опитуванні взяли участь 111 осіб.

Результати й обговорення. Відомий політолог і етнолог П. Брас зазначе, що «етнічність і націоналізм, міжетнічні конфлікти та сепаратистські рухи стали головною силою, що формує сучасний світ, структуру та стабільність сучасних держав» [3, с. 3]. Україна постає перед проблемою вирішення цих складних проблем різної гостроти та міри катастрофізму здавна, однак в останні роки небезпека втрати національної (етнічної) іманентності зросла нечувано. Процес масової криптоідентифікації українських громадян у Криму та на Сході країни, ескалація сепаратистських настроїв і дій не в останню чергу пов’язані з діяльністю українських ЗМК, що не стали засобом національного (в сенсі – громадянського) єднання для всіх жителів країни, потужним каналом ідентифікації українців. За структурно-функціональним підходом, на сьогодні провідним у галузях гуманітарного знання, етносоціологія визначає три основні функції етнічності:

1. «Етнічність як домівка»;
2. «Етнічність як мова»;
3. «Етнічність як виклик» [3, с. 76].

Мас-медіа монотипічних та поліетнічних держав увиразнюють ці структури формою і змістом власних програм. Звуковий образ радіомовлення – синтезований комплекс виражальних засобів (мова, музика та шуми) зі стабільно високим потенціалом сугестивно-інтенціонального впливу на масову аудиторію, що безпосередньо залежить від мети комунікатора та мотивів, потреби інтересів слухачів, є одним із найефективніших засобів забезпечення етнічної ідентифікації через мову.

Сучасні українські соціолінгвісти активно вивчають мовну ситуацію в країні, особливу увагу приділяючи українсько-російській двомовності, а точніше такому її специфічному типу, як диглосія. Цим терміном, вважає Л. Масенко, «означають одночасне існування в суспільстві двох мов, що вживаються в різних функціональних сферах. На відміну від білінгвізму диглосія передбачає обов'язкову свідому оцінку з боку мовців своїх мов за шкалою «високе – низьке» («урочисте – буденне», «літературне – розмовне»)» [4, с. 101]. У сучасному українському суспільстві все ще наявні ознаки диглосії, успадкованої від часів СРСР – російська мова має у сприйнятті певних верств населення, соціальних та етнічних груп ознаки вищої мови, атрибути влади та престижу. При цьому українську вони сприймають як нижчу, непрестижну, маргінальну [4, с. 102]. Приміром, за даними перепису 2001 р., попри те, що українці є найбільшою етнічною групою в країні (понад 37,5 млн (77,8 %) проти 8 млн 334 тис. росіян (17,3 %)), частина етнічних українців (14,8 %) змінила мовно-культурну ідентичність на російську [4, с. 108]. Аналіз відповідей на питання «Яку мову Ви вважаєте рідною?» дав результат, який суттєво відрізняється від розподілу населення на етнічні групи. Отже, українську мову визнали рідною 55,5 %, російську – 32 %, українську та російську мови однаковою мірою – 11,1 %, іншу – 1,4% [4, с. 109]. На думку Л. Масенко, те, що розбіжність між мовою та етнічною ідентифікацією притаманна переважно українцям і представникам інших, не російських, етносів, є наслідком русифікації. За даними державного перепису 2001 р. російську мову визнали рідною 14,8 % українців і 31,1 % представників інших національностей. При цьому відсоток росіян, які визнали рідною українську мову, низький 3,9 % [4, с. 110].

За даними масового опитування 2006 р. з'ясувалося, що більшість (40,3 %) респондентів у повсякденному житті спілкуються тільки або переважно російською мовою, 35,3 % – тільки або переважно українською мовою, рівноцінно українською та російською мовою спілкуються 20,4 % опитаних, суржиком – 3,1 % [4, с. 111]. На запитання, чи престижно сьогодні в Україні говорити українською мовою, 72, 3 %

респондентів відповіли ствердно. Доволі високим лишається рівень престижності російської мови – 64,7 % опитаних обрали варіант «престижно». При цьому престижність англійської мови як мови міжнародного спілкування оцінили вище – показник дорівнює 71,5 % [4, с. 114-115].

За даними онлайн-опитування «Мовна ситуація в радіомовленні», проведеного в соціальній мережі Facebook, із 111 опитаних радіо слухають 103 респонденти (92,8 %). При цьому звертаються вони до радіомовлення більш-менш постійно: щодня – 37,8 % опитаних, кілька разів на тиждень – 36,9 %. На запитання «Програми яких радіостанцій Ви слухаєте найчастіше?» 75 % респондентів, тобто більшість, віддають перевагу передачам усесукаїнських комерційних FM-станцій.

Надзвичайно важливим з-поміж питань, безпосередньо пов'язаних з темою цього дослідження, було таке: «Чи звертаєте Ви увагу на мову радіопрограм?» Серед респондентів 47,7 % позитивно відповіли на це питання. Водночас сукупна частка тих, хто обрав варіант «ні» (28,8 %), а також «не замислювався/ не замислювалась над цим» (18 %), дорівнює кількості опитаних, що обрали варіант «так». Напевно, такий результат можна пояснити тим, що в ефірі українських музично-розважальних радіостанцій маємо справу з переважанням музичного потоку над вербальним. До того ж українська та російська мови настільки швидко змінюють одна одну в ефірі, ба навіть у звуковому образі однієї програми, що усвідомити, якою мовою слухач споживає інформацію в певний відтинок ефірного часу, доволі складно. Наприклад, ситуацію, коли певну радіопрограму чи лінійний ефір ведуть двома мовами, неодноразово критично розглядали як мовознавці, психологи, теоретики журналістики, медіакритики, так і журналісти-практики. Насамперед філологи, соціолінгвісти (О. Пономарів [5], Л. Масенко), у власних виступах у пресі, в інтерв'ю журналістам підkreślують непропустимість білінгвізму в одній програмі чи то на радіо, чи то на телебаченні. Приміром, Л. Масенко вважає, що «двомовні ведучі – це, звичайно, технологія. Це збереження суржiku. Якби йшла потужна інформаційна кампанія, то суржик би зникав. Це абсолютно придумано, щоб зберегти суржик і зросійщення. Навіть у країнах, де збережена двомовність, передачі йдуть окремо однією мовою й окремо іншою» [6]. Переимкання мовних кодів – надзвичайно складний когнітивний процес, мало досліджений в Україні, де мовна ситуація давно вже набула форми диглосії, коли українська мова, хоча й має статус державної, перебуває у стані перманентної дискримінації, зокрема, в медіа-сфері. До того ж призвичаювання слухачів до нібито природності використання двох мов у межах однієї програми насправді аж ніяк не є виявом мовного лібералізму, а радше потужним маніпулятивним інструментом. Зокрема, це стосується тих випадків, коли українськомовний ведучий вдається до

інтерферованого мовлення, використовує суржик, маючи на меті надати комізму чи власному амплуа, чи обговорюваній ситуації. Здавалося б, це безневинна стильова забава. Однак, таким чином у підсвідомість споживача інформації закладається настанова сприйняття української мови як недосконалої, непрестіжної, «кумедної». При цьому статус російської мови, в сенсі престижу, якщо не зростає, то залишається незмінно високим.

Водночас відповідаючи на запитання «Радіопрограмі якою мовою Ви швидше за все віддасте перевагу?», 56,8 % опитаних обрали варіант «українській», 8,1 % – «російській». Решта респондентів віддали перевагу варіантові «інше». З-поміж сформульованих самими опитуваними відповідей превалують «не має значення», «байдуже», «все одno». Менша кількість респондентів висловилися таким чином «головне – зміст програми», «важливо, щоб програма була цікава, пізнавальна». І лише двоє опитуваних заявили, що віддають перевагу англомовним програмам. Отже, серед учасників опитування переважна більшість полюбляють слухати українськомовні радіопрограми, що певною мірою дисонує з результатами соціолінгвістичних досліджень мовної ситуації в Україні загалом і медіапросторі зокрема. Можливо, через те, що левову частку респондентів становлять люди віком від 16 до 35 років включно, для яких українська мова є більш звичною та функціональною, ніж для людей старшого віку. Варто зауважити, що контрольні питання, покликані виявити щирість і правдивість відповідей опитуваних, зокрема, й на це запитання стабільно засвідчували пріоритетність для слухачів передусім українськомовних програм.

Респондентам також було запропоновано виявити рівень власної згоди чи незгоди з певними поширеними твердженнями щодо формально-змістових характеристик звукового образу радіопрограм, українського радіомовлення загалом. Опитувані мали розглянути як позитивні, так і негативні стереотипні уявлення, подані у формі непрямих запитань. Це мало зняти з респондентів відповіальність за нібито формування чи поширення певних стереотипів, підвищивши щирість і правдивість оцінок.

Отже із твердженням, що в Україні достатньо радіопрограм українською мовою респонденти більше не погоджуються (36,9 %) або зовсім не погоджуються (26,9 %). Відповідно, з твердженням, що в Україні переважають російськомовні радіопрограми, більшість опитаних погоджується повністю або здебільшого (84,6 %). 84,7 % респондентів вважають, що в ефірі FM-станцій недостатньо цікавих радіопрограм українською мовою, а 80,2 % опитуваних визнали, що цікавий програмний продукт на цих радіостанціях є переважно російськомовним.

Майже порівну розподілилися думки респондентів щодо твердження «Радіоведучі говорять правильною, літературною українською мовою, що може бути зразком для всіх. Їхня мова гарна, присмна»: 53,2 % тих,

хто погоджується, проти 46,8 % тих, хто має певну незгоду. Водночас відповіді на твердження «Радіоведучі часто говорять «дивною» українською мовою, далеко від норм літературної мови. Часто їхня українська звучить штучно та неприємно» були такими: 34,2 % опитаних різною мірою не погоджуються з ним, а решта, тобто більшість підтвердили свою згоду. Можливо, така відмінність у відповідях на ці питання пов’язана з тим, що пересічним респондентам українською складно сформулювати поняття «літературна мова», «нормативна мова». Часто вони плутають такі поняття, як «літературна мова» та «національна мова». Принаймні це стверджує С. Єрмоленко [7]. Зрештою, для того, щоб з’ясувати, наскільки обізнані з цими питаннями респонденти або які власні визначення цих понять вони можуть запропонувати, варто пропести окреме дослідження.

Опитування дало змогу переконатися в тому, що в респондентів існує стереотип про те, що українською мовою послуговуються, зокрема їй у ефірі, переважно літні люди. Однак, близько 60 % опитуваних не погоджуються з цим твердженням, що дає підстави для визнання збільшення демографічної потужності української мови. Водночас, майже 67 % респондентів різною мірою, але погоджуються, що «молоді радіоведучі, які говорять українською мовою в ефірі, часто роблять помилки, слабко нею володіють». Пояснити такі дані можна різним ставленням до літературної мови, про що пише С. Єрмоленко: «Ставлення до літературного стандарту, або кодифікованої літературної мови як соціально престижної форми національної мови, змінюється залежно від освіти, територіального походження мовців, їхнього професійного, культурного рівня, соціального статусу» [8, с. 256 – 257]. Це пояснення підтверджує й те, що з твердженням «Найкраще українською мовою володіють ведучі державного радіо. Їх завжди можна відрізняти від радіоведучих FM-станцій» погоджуються понад 80 % опитуваних. До того ж журналісти, автори та ведучі програм є законодавцями так званої «мовної моди», яка розхитує pragматичну мовну норму, робить її слабкою. На думку дослідниці, «дотримання загальноприйнятої літературної норми сприяє порозумінню між автором і читачем. Але там, де вступає в дію мовна мода, не дбають про порозуміння, доступність інформації, а ставлять за мету здивувати читача, слухача незвичністю, оригінальністю висловлювання» [8, с. 291].

На запитання «Чи звертаєте Ви увагу на мовленнєві помилки ведучих?» переважна більшість респондентів (84,4 %) відповіла «так». А що найбільше дратує радіослухачів у мовленні ведучих? Майже по 30% опитуваних відповіли «суржик» та «труднощі під час добору слів». Цікаво, що з-поміж відповідей на це питання, сформульованих респондентами самостійно, переважала така «все перелічене», тобто, крім суржiku та труднощів під час добору слів їх дратує акцент, неправильне

наголошування слів, слова-паразити. Водночас, абсолютна більшість учасників опитування (майже 90 %) визнали, що радіоведучий повинен добре володіти українською мовою.

Також опитуваним було запропоновано оцінити власний рівень володіння українською та російською мовами від «дуже добре» до «дуже погано». Згідно з результатами лише один респондент погано володіє українською, решта опитуваних обрали варіанти від «дуже добре» до «задовільно», однак кількість тих, хто дуже добре володіє російською мовою, виявилася трохи більшою, ніж тих, хто так само знає українську мову: 44,1 % проти 28,8 %. Напевно, таке співвідношення можна пояснити розподілом учасників опитування за місцем проживання, адже територіальний чинник впливає на рівень знання не власне літературної, а національної мови. До того ж рівень володіння усною і писемною формами мови так само може відрізнятися. Серед респондентів більшість становлять жителі Півдня та Сходу України (61,2 %). Решта (за зменшенням у виборці) – жителі Центру, Півночі, Заходу країни. Цілком імовірно, що через територіальні особливості вибіркової сукупності дослідження на питання «Якою мовою послуговуєтесь найчастіше?» 54,1 % опитаних обрали варіант «російською». Частка тих, хто частіше спілкується українською, становила 38,7 %. За місцем проживання та освітою більшість респондентів – городяни з вищою освітою.

Цікаво було співставити ставлення до мови радіопрограм, до мови загалом та етнічне походження учасників опитування. Переважна більшість ідентифікували себе українцями. Однак були випадки, коли респонденти не могли чітко визначитися ні з національністю, ні з етнічною належністю. Серед варіантів відповідей таких опитуваних переважав такий «на половину українець, на половину росіянин». Також було кілька відповідей, автори яких скептично ставляться до питання етнічного походження, національної ідентичності. Такі респонденти обирали варіанти відповідей на кшталт «не вірю в етнічну належність, вона нічого не означає» або «це не важливо». На думку З. Сікевич, «етнічне у кожній людині... первинне. Однак затребуваність, ступінь вираження цієї ознаки найчастіше конструюється як зовнішніми, соціальними обставинами, так і певними індивідуально-особистісними установками» [3, с. 75]. Етнологи різних шкіл і напрямів одностайні в тому, що процес етнізації особистості відповідає процесу соціалізації, а «найважливішу роль у процесі етнізації в структурі повсякденності особистості відіграє мова» [3, с. 79]. За численними даними етносоціологів, усвідомлення етнічної належності у віці особистості формується в віці 16 – 17 років. З чим пов’язана проблема етнічної самоідентифікації деяких учасників опитування, встановити складно на підставі застосування лише кількісних методів дослідження. Тут, безумовно, стануть у пригоді методики, які використовуються в якісних дослідженнях.

Висновки. Отже, проведене онлайн-опитування продемонструвало доволі високий рівень довіри до радіомовлення, адже левова частка опитуваних контактиють з ним щодня або кілька разів на тиждень. Безумовно, визначення тривалості таких контактів могло б дати чіткіше уявлення про комунікативну ефективність радіомовного продукту, однак сама фіксація респондентом у пам'яті процесів вмикання радіоприймача та прослуховування ефіру свідчить про усвідомленість цих дій. Дослідження виявило, що оцінка опитуваними рівня задоволення їхніх мовних уподобань радіомовленням відповідає реальній картині: російськомовний продукт переважає в мовленні всеукраїнських приватних FM-станцій. Слухачі активно сприймають звуковий образ радіомовлення, особливо мовний його компонент. У мовленні радіоведучих багатьох респондентів дратує суржик та слабке володіння українською мовою, вражене у формулюванні «труднощі під час добору слів». Переважна більшість опитуваних ідентифікують себе як українці, однак виявлено певний відсоток респондентів з криптоідентифікацією або негативним ставленням до самого процесу етнічної ідентифікації. Попри виявлене зростання соціального престижу української мови, опитування дало змогу встановити переважання російської мови в щоденному спілкуванні учасників анкетування. Таким чином, звуковий образ українського радіомовлення чітко відображає мовну ситуацію в країні, де диглосія досі має загрозливі масштаби. Подальшої наукової розробки за допомогою методів якісного дослідження потребують масові настанови та стереотипи звукового образу українського радіомовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гоян О. Комерційне радіомовлення: журналістика і підприємництво в радіо-ефірі : монографія / О. Гоян. – К. : Інститут журналістики, 2005. – 319 с.
2. Любченко Ю. Еволюція музично-шумових елементів у формуванні звукових радіообразів / Ю. Любченко. // Теле- та радіожурналістика. – Львів ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – Вип. 12. – С. 334 – 339.
3. Арбеніна В. Етносоціологія : Навч. посіб. / В. Арбеніна. – Харків: Харківський національний університет імені В. В. Каразіна, 2009. – 309 с.
4. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики / Л. Масенко. – К. : Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2010. – 243 с.
5. Олександр Пономарів: «У незалежній Україні мовна ситуація в ЗМІ гірша, ніж вона була за радянських часів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/lyudi/2002-07-04/457>.
6. Лариса Масенко: «Коли не ведеться мовна політика в Україні – це теж політика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.telekritika.ua/daidzhest/2010-11-17/57596?theme_page=210&.
7. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради / Олександр Пономарів. – Київ: Либідь, 2001. – 240 с.
8. Літературна норма і мовна практика [Текст] : монографія / С. Я. Єрмоленко [та ін.] ; [за ред. С. Я. Єрмоленко]. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. – 319 с.

Reference list

1. Literatura norma i movna praktyka [Tekst] : monohrafia / S. Ia. Yermolenko [ta in.] ; [za red. S. Ia. Yermolenko]. – Nizhyn : Aspekt-Polihrafi, 2013. - 319 s.
2. Masenko L. Narysy z sotsiolinhvistyky. / L. Masenko. – K.: Vyd. dim «Kyievo-Mohylianska akademiiia», 2010. – 243 s.
3. Ponomariv O. Kultura slova: movnostylistychni porady / Oleksandr Ponomariv. – Kyiv: Lybid, 2001. – 240 s.
4. Serbenska O. Efirne movlennia u vzaiemynakh z usnoiu movou / O. Serbenska. // Televiziina i radiozhurnalistyka: Zb. nauk.-metod. prats. — Lviv, LNU im. I. Franka, 2002. — Vyp. 4. — S.121-127.
5. Serbenska O. Fenomen usnoho movlennia / O. Serbenska. // Televiziina ta radiozhurnalistyka: Zb. nauk.-metod. prats. — Lviv: LNU im. I. Franka, 2000. — Vyp. 3. — S. 349-358.
6. Shumarova N.P. Movna kompetentsiia osobystosti v sytuatsii bilinhvizmu: [monohrafia] / N. P. Shumarova. – K.: Kyivskyi derzhavnyi linhvistichnyi universytet, 2000. – 283 s.
7. Hoian O. Komertsiiine radiomovlennia: zhurnalistyka i pidpriemnytstvo v radioefiru: Monohrafia / O. Hoian. – K.: Instytut zhurnalistyky, 2005. – 319 s.
8. Liubchenko Iu. Evoliutsiia muzychno-shumovykh elementiv u formuvanni zvukovykh radio obraviv / Iu. Liubchenko. // Tele- ta radiozhurnalistyka. – Lviv, LNU im. I. Franka 2013. – Vypusk 12. – S.334-339.
9. Arbienina V. Etnosotsiolohiia: Navchalnyi posibnyk. / V. Arbienina. – Kharkiv: Kharkivskyi natsionalnyi universytet imeni V. V. Karazina, 2009. – 309 s.
10. Oleksandr Ponomariv: «U nezalezhnii Ukrainsi movna sytuatsiia v ZMI hirsha, nizh vona bula za radianskykh chasiv» [Electronic resource]. – Reference: <http://www.telekritika.ua/lyudi/2002-07-04/457>.
11. Larysa Masenko: «Koly ne vedetsia movna polityka v Ukraini – tse tezh polityka» [Electronic resource]. – Reference: http://www.telekritika.ua/ daidzhest/2010-11-17/57596?theme_page=210&

Miroshnychenko Pavlo

Sound image of Ukrainian radio broadcasting as a representative of language situation in the country

In the paper a new scientific problem – representation of language situation in Ukraine through the sound image of radio broadcasting is studied. The author represented and interpreted the results of online interrogation “The language situation in the radio broadcasting”, which he carried out in the social network Facebook.

Main target of this article is to find out the language needs and the state of its satisfaction on the modern radio; to determine the intensity of perception by the audience of sound image of the radio, in particular its speech component; to define the level of the audience’s trust to the sound image of Ukrainian radio.

The author found out that in the air of Ukrainian commercial stations the programs in Russian language prevail, but the audience feels the shortage of the programs in Ukrainian language. The radio listeners have good reaction to a speech component of the sound image. Most respondents do not like the violation of rules of the standard of language in speech of radio reporters.

Keywords: radio broadcasting, sound image, language situation, language standard, audience, interrogation.

Мирошниченко Павел

Звуковой образ украинского радиовещания как репрезентант языковой ситуации в стране

В статье исследуется актуальная научная проблема – репрезентация языковой ситуации в Украине посредством звукового образа радиовещания. Основные задачи: определить языковые предпочтения слушателей и уровень их удовлетворения современным радио; установить особенности восприятия массовой аудиторией речевого компонента звукового образа радиовещания.

В статье проинтерпретированы результаты онлайн-опроса, проведенного в социальной сети Facebook.

Установлено, что слушатели активно воспринимают звуковой образ радиовещания, особенно его речевой компонент. В речи радиоведущих большинство респондентов раздражает суржик и слабое владение украинским языком, выраженное в формулировке «трудности при подборе слов».

Ключевые слова: радиовещание, звуковой образ, языковая ситуация, литературный язык, аудитория, опрос.